

BVD / SBP - rapportage over internationale ontwikkelingen
feiten en achtergronden die van belang
kunnen zijn voor de binnenlandse veiligheid

Nr. A83/024

1 juni 1983

DE WERELDWIJDE VOORBEREIDINGEN VOOR DE VREDESASSEMBLÉE IN PRAAG

Alhoewel enkele belangrijke westerse vredesbewegingen inmiddels te kennen hebben gegeven dat zij niets van doen willen hebben met de van 21 tot 26 juni a.s. in Praag te houden "Wereldassemblée van volkeren voor de vrede en het leven, tegen de kernoorlog", gaan de voorbereidingen voor dit door de Wereldvredeesraad georganiseerde congres onverminderd voort. Aan de hand van de belangrijkste voorbereidingsbijeenkomsten wordt eerst een beeld geschetst van het wereldomvattende rijkgeschakeerde karakter van deze activiteiten, waarna vervolgens nader wordt ingegaan op de financiering en de opzet van de assemblée zelf.

DE WERELDWIJDE VOORBEREIDINGEN VOOR DE VREDESASSEMBLÉE IN PRAAG

Algemeen

Van 21 tot 26 juni a.s. wordt in Praag de "Wereldassemblée van volkeren voor de vrede en het leven, tegen de kernoorlog" gehouden. Het initiatief tot het houden van deze bijeenkomst van naar verwachting meer dan 2.000 deelnemers uit alle delen van de wereld is afkomstig van de belangrijkste internationale communistische mantelorganisatie, de Wereldvrede Raad *). De praktische voorbereidingen zijn in handen gelegd van een nationaal Tsjechoslowaaks voorbereidingscomité, de internationale coördinatie van de verzending van uitnodigen, de vaststelling van de te bespreken onderwerpen en de voorbereiding van een slotverklaring zijn opgedragen aan een internationaal voorbereidingscomité. Beide comité's handelen in opdracht van en nauw overleg met de Wereldvrede Raad (WVR).

De internationale communistische mantelwereld streeft ernaar om bij dergelijke bijeenkomsten zoveel mogelijk andersdenkenden bereid te vinden om een uitnodiging te accepteren. Vele wegen worden bewandeld om een zo uiteenlopend mogelijk publiek naar mantelmanifestaties te krijgen met de bedoeling daarvan ter plekke propagandistisch gebruik te maken. Ondertussen wordt er wel zorg voor gedragen dat zowel de organisatie als de ruime meerderheid der aanwezigen uitgesproken pro-Moskou zijn.

Ditmaal heeft de WVR duidelijk moeite met het slagen in deze opzet. Omdat westerse vredesorganisaties belang blijven hechten aan relaties met dissidente bewegingen in Oost-Europa is hun relatie met de officiële vredesraden van het Oostblok aanzienlijk bekoeld **). Dit heeft tot gevolg dat belangrijke westerse vredesbewegingen als de Britse Campaign for Nuclear Disarmament (CND) en het Nederlandse Interkerkelijk Vredesberaad (IKV) hooguit als waarnemer of zelfs in het geheel niet in Praag aanwezig zullen willen zijn.

De voorbereidingen voor de Wereldassemblée gaan desondanks onverminderd voort. Een groot aantal bijeenkomsten die als "aanloop" voor Praag kunnen worden beschouwd heeft inmiddels plaatsgevonden. Het is ondoenlijk ze allemaal op te sommen. Het beschrijven van de meest in het oog springende manifestatie.

---

*) Zie voor de eerste fase van de voorbereidingen : "Opnieuw een groot wereldvredecongres", FOCUS A82/032 d.d. 22 december 1982

**) Zie o.m. : "Een boze Sovjet-brief aan de Westeuropese vredesbeweging", FOCUS A83/004 d.d. 8 februari 1983.

is echter voldoende om duidelijk te maken dat kosten noch moeite gespaard worden om de assemblée zo grondig mogelijk voor te bereiden.

Regionale bijeenkomsten

Een van de lijnen waarlangs de regie van de voorbereiding loopt is het organiseren van bijeenkomsten van vredesbewegingen uit een bepaald deel van de wereld. Zo deed TASS op 22 april j.l. de wereldkund van het feit dat de in Ulan Bator, de hoofdstad van Mongolië, te houden conferentie "Voor vrede en veiligheid in Azië en het Pacifisch gebied" een "belangrijke stap" zou zijn ter voorbereiding op de Wereldassemblée. De conferentie duurde van 26 tot 28 april en het Oostduitse partijdagblad Neues Deutschland deelde na afloop mede dat men in Ulan Bator "ongeacht uiteenlopende politieke en wereldbeschouwelijke overtuiging (...) de interventie- en bewapeningskoers van de regering der Verenigde Staten als voornaamste oorzaak voor de verscherping van de internationale toestand aan de kaak had gesteld" *).

Volledig vergelijkbaar met de conferentie in Mongolië was de "Continental conferentie voor vrede en soevereiniteit in Centraal-Amerika en het Caraïbisch gebied". Deze van 21 tot 23 april j.l. in de Nicaraguaanse hoofdstad Managua gehouden manifestatie was niets anders dan een van de door de Wereldvredestraag georganiseerde regionale voorbereidingsbijeenkomsten voor de assemblée. Maar, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de conferentie in Ulan Bator, die door de westerse pers niet of nauwelijks vermeld werd, kreeg de bijeenkomst in Nicaragua ruime bekendheid. Die bekendheid hing vooral samen met de aanwezigheid in Managua van een delegatie van westerse vredesbewegingen, vrijwel geheel samengesteld uit vertegenwoordigers van organisaties die zich de laatste tijd juist erg kritisch ten opzichte van de WVR waren gaan opstellen. In Managua werd dan ook weinig nadruk gelegd op de relatie tussen de continentale conferentie en de WVR. Wel was WVR-president nadrukkelijk aanwezig. Hij sprak de conferentie toe, prees de Sovjet-Unie en de andere socialistische landen voor hun constructieve ontwapeningsvoorstellen en verleende de Nicaraguaanse hoofdstad de eretitel "Stad van de Vrede". Daar

---

*) Neues Deutschland, 28 april 1983

**) Zo was uit Nederland een IKV/IKVOS-vertegenwoordiger aanwezig, terwijl voorts van de delegatie onder meer deel uitmaakten de Britse beweging European Nuclear Disarmament en Pax Christi Internationaal (zie o.a. De Waarheid, 19 april 1983).

komt nog bij dat Conipaz, de Nicaraguaanse vredesbeweging die de conferentie organiseerde, aangesloten is bij de Wereldvrede Raad *).

Het was daarom opmerkelijk dat de eerder genoemde westerse delegatie uit Nicaragua terugkeerde met plannen om in Managua een vredesbureau te stichten en ook overigens tot nauwere samenwerking over te gaan met de organisaties die men aldaar had ontmoet.

Bijeenkomsten voor specifieke groepen

Naast de hierboven besproken regionale opzet wordt nog op andere wijze naar "Praag" toegewerkt. De WVR kan daarvoor terugvallen op de steun van andere internationale mantelorganisaties, die ieder voor hun specifieke doelgroep bijeenkomsten organiseren teneinde de "bijdrage" van jongeren, vrouwen, vakbondsvertegenwoordigers, journalisten, religieuze kringen, etc. "aan het welslagen van" de Wereldassemblée te bespreken.

Daarbij blijkt dataan de WFDJ, de Wereldfederatie van Democratische Jongeren, en de IUS, de Internationale Unie van Studenten, een speciale rol is toegevoegd. Op 17 mei j.l. vond in Praag een voorbereidingsbijeenkomst plaats van vertegenwoordigers van jongeren- en studentenorganisaties. De deelnemers aan die bespreking brachten hun bereidheid tot uitdrukking om zich tot het uiterste in te spannen om ervoor te zorgen dat de Wereldassemblée voor de vrede en het leven, tegen de kernoorlog een belangrijke bijdrage aan het verzekeren van een duurzame vrede zou leveren" **). Die "uiterste inspanning" zal de vorm krijgen van een jongeren- en studentendorp, dat gedurende de gehele assembléeweek in Praag zal worden gevestigd.

Ook de mantelorganisatie voor journalisten, de IOJ, heeft een dergelijke deel-taak op zich genomen. Van 20 tot 22 mei j.l. kwam in Praag een comité ter voorbereiding van een internationale journalistenconferentie bijeen. Ook die conferentie zal in Praag ten tijde van een Wereldassemblée worden gehouden.

---

*) Net zo goed overigens als de Sandinistische organisaties voor jongeren, vrouwen, journalisten, enzovoort zijn aangesloten bij de respectieve internationale communistische mantelorganisaties voor die specifieke oproepen.

**) TASS, 17 mei 1983.

In een eerder stadium had ook het Wereldvakverbond, eveneens een internationale communistische mantelorganisatie, al van zich doen spreken. Het SED-dagblad Neues Deutschland kon op 4 mei j.l. niet alleen een in Moskou begonnen internationale conferentie over de "rol van vakbonden in de huidige tijd" melden, waarop tot "de eensgezinde strijd tegen de door het imperialisme aangewakkerde wapenwedloop" werd opgeroepen, maar kon tevens mededelen dat tegelijkertijd in Ulan Bator een internationale bijeenkomst "Vakbonden in de strijd voor de vrede" van start was gegaan. Een steeds opmerkelijker rol op vakbondsterrein blijkt te zijn weggelegd voor het "Internationale vakbondscomité voor vrede en ontwapening". De voorzitter van dat comité, de Schotse communist , was op 10 mei in Praag "om te informeren naar de voorbereidingen voor een ontmoeting van vertegenwoordigers van 150 nationale en 20 internationale vakbondsorganisaties in het kader van de Wereldassemblée" *).

Zoals eerder is gesteld zijn bovengenoemde bijeenkomsten slechts voorbeelden uit een veel grotere reeks van voorbereidingsessies. Uitermate actief waren en zijn met name ook de IDVF, de Internationale Democratische Vrouwenfederatie, die zorg draagt voor de inrichting van een vrouwencentrum tijdens "Praag" en de CVC, de Christelijke Vredesconferentie, die zich ondanks de drukke voorbereidingen voor een eigen vredescongres **) toch heeft ingespannen om tijdens de Wereldassemblée een speciale bijeenkomst van kerkelijke vertegenwoordigers van de grond te krijgen.

Versluiering en financiering

Aangezien bovengenoemde organisaties in het westen tamelijk algemeen bekend zijn als pro-Moskou-hulp-organisaties worden uiteenlopende pogingen ondernomen om het geheel toch nog een zo neutraal mogelijk aanzien te geven. In Nederland bijvoorbeeld heeft ***) zich beijverd om in de door hem verzonden uitnodigingen aan kandidaat-deelnemers de Wereldvredesraad

---

*) Neues Deutschland, 11 mei 1983. Voor de betrokkenheid van het Wereldvakverbond bij de oprichting van het Internationale vakbondscomité

**) "Onze taak in de strijd tegen de nucleaire bewapening", van 24-28 mei j.l. in Budapest.

***) Vice-voorzitter van het Nederlands Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking en lid van de Wereldvredesraad.

voor te spiegelen als een zeer algemene, breed samengestelde en veel speelruimte aan zijn leden latende vredesorganisatie, bij uitstek geschikt voor het leggen van internationale contacten en het leren uit elkaars ervaringen. In andere landen werd de rol van de WVR in het geheel niet genoemd, maar werd de gehele organisatie van de assemblee opgehangen aan het internationale voorbereidingscomité.

Dit comité beschikt sinds een op 18 en 19 februari j.l. in Genève gehouden bijeenkomst over het postadres van mevrouw _____, secretaris-generaal van Women's International League for Peace and Freedom (WILPF) *), die zich door de WVR-organisatoren heeft laten overhalen om de rol van "Convener of the Coordinating Group for the World Assembly" op zich te nemen. Haar naam, de organisatie die zij vertegenwoordigt en haar Geneefse adres worden door de WVR handig gebruikt om mensen te benaderen die anderszins mogelijk- wijs zouden worden afgeschrikt.

Om een en ander te bekostigen - de deelnemers aan de assemblee hoeven geen verblijfkosten te betalen - is een speciaal fonds in het leven geroepen.

_____, lid van het nationale Tsjechoslowaakse voorbereidingscomité, heeft onlangs uitgelegd hoe de gelden voor dit fonds worden ingezameld :

"In ons land is het idee ontstaan dat de afgevaardigden naar de Wereldassemblee ontvangen moesten worden als gasten van ons volk. Daarom hebben wij de inzameling van gelden voor een vredes- en solidariteitsfonds georganiseerd. Dit initiatief heeft een brede reactie onder het Tsjechoslowaakse publiek teweeg gebracht, een reactie uit alle delen van de bevolking. De arbeidscollectieven in fabrieken, werkers in de landbouw, individuele burgers en openbare organisaties, artiesten en wetenschappers, allen dragen bij aan dit fonds, dat reeds het getal van miljoenen kronen heeft bereikt" **).

---

*) De WILPF is een gerenommeerde, niet-communistische vredesorganisatie, opgericht in 1915 in Den Haag, die zich de laatste tijd opvallend vaak bij mantelactiviteiten laat inschakelen. _____ viel al eerder op doordat zij zich in 1980 liet strikken om vice-voorzitster van het Internationaal Verbindingsforum van Vredeskrachten, een WVR-suborganisatie, te worden.

**) Novoye Vremya, 20 mei 1983, zoals weergegeven in een TASS-bericht van 19 mei j.l.

Over de mate van vrijwilligheid van deze afdrachten kan men zo zijn gedachten hebben. Duidelijk is dat de wijze van inzameling van geld zoals die door het Sovjet-volk ten behoeve van het Sovjet-vredesfonds geschiedt model heeft gestaan voor de Tsjechoslowaakse "collecté".

De datum en het programma

Over de datum van de Wereldassemblée is nogal wat te doen geweest. Het bezoek van de paus aan Polen is immers inmiddels vastgesteld op 16 tot 23 juni a.s. Dat betekent dat die ongetwijfeld veel publiciteit trekkende gebeurtenis deels zal samenvallen met de assemblée in Praag. Weliswaar is nog enigszins met de datum geschoven - de eerder gekozen data 14 tot 19 juni werden gewijzigd in 21 tot 26 juni -, maar de Tsjechoslowaakse gastheren hebben kennelijk geen kans gezien om tegemoet te komen aan de binnen de mantelwereld gehoorde klacht dat door het samenvallen met de Poolse reis van de paus de belangstelling van de pers voor "Praag" naar verwachting heel gering zal zijn. Bekend is geworden dat met name de Internationale Afdeling van de PVAP, de Poolse communistische partij, de Tsjechoslowaakse organisatoren starheid heeft verweten.

De assemblée zal op dinsdag 21 juni 's-ochtends beginnen met een openingsplechtigheid, 's-middags volgen discussie-bijeenkomsten van een twaalfstal commissies over specifieke onderwerpen, 's-avonds houden de congresdeelnemers een "vredesmars samen met de burgers van Praag". Op 22 juni zullen de commissie-besprekingen worden voortgezet. Donderdag de 23-ste is geheel ingeruimd voor contact met de Tsjechoslowaakse bevolking. De congressanten zullen dan uitwaaiëren over het gehele land om onder begeleiding van hun gastheren fabrieken, landbouwbedrijven, scholen en gezinnen te bezoeken, teneinde "zich persoonlijk te kunnen overtuigen van de standpunten en vredesinspanningen van het Tsjechoslowaakse volk" *).

Op 24 en 25 juni volgen dan de bijeenkomsten van specifieke groepen, zoals die zijn voorbereid door de eerder genoemde, ter assistentie ingeroepen mantelorganisaties. Deze groepsbesprekingen zullen er zijn voor

- jongeren en studenten
- journalisten
- juristen

---

*)Rude Pravo, 14 april 1983

- kerkelijke kringen
- kunstenaars
- medici *)
- opvoedkundigen
- parlementariërs
- vakbondsvertegenwoordigers
- vrouwen
- wetenschappers

Op 25 juni komen daar nog aparte sessies bij voor

- (ex-) militairen
- ruimtevaarders
- sportlieden
- zakenmensen

Zondag 26 juni is bestemd voor de plenaire slotzittingen. 's-Ochtends de presentatie van de rapporten van de commissies en de specifieke groepen, 's-middags de vaststelling van de slotverklaring.

Aparte WVR-bijeenkomsten rondom de assemblée

Toch is het hier weergegeven programma niet het totaal-overzicht van het Praagse gebeuren. Het betreft slechts dat gedeelte waarvoor de organisatoren gedurende de afgelopen maanden zoveel mogelijk andersdenkenden hebben trachten te interesseren. Alleen ingewijden hebben nadere gegevens ontvangen over kort voor en direct na de assemblée te houden bijeenkomsten van de WVR in enge zin. De beperkte mededeelzaamheid daarover is ook niet zo verwonderlijk als men bedenkt dat door die aparte WVR-vergaderingen eerst goed duidelijk wordt dat de Wereldassemblée niets anders is dan een voortzetting van de inmiddels al tien jaar oude traditie dat de WVR zijn eigen driejaarlijkse congres gebruikt om ongeveer terzelfdertijd in dezelfde vergaderstad een grote manifestatie op touw te zetten.

---

*) Doordat ook de speciale bijeenkomst van "medici voor de vrede" pas op 24 juni in Praag begint, vervalt grotendeels het in FOCUS A83/009 d.d. 12 april 1983 gesignaleerde probleem van het gedeeltelijk samenvallen van de Praagse assemblée (21-26 juni) met het van 17 tot 22 juni in Nederland te houden 3e congres van de IPPNW, de internationale vredesbeweging van medici.

Zo zal op 20 juni, de maandag voor de openingsplechtigheid, het presidium van de WVR in Praag bijeenkomen. Op 27 juni, de maandag na de assemblée, vergadert de Wereldvredeesraad zelf. Dan wordt het nieuwe presidium samengesteld, dat op zijn beurt een nieuw bureau (=dagelijkse leiding) en secretariaat zal "kiezen". Bij die gelegenheid zal ook de nieuwe ledenlijst van de WVR worden opgesteld. Uit die lijst zal moeten blijken of het pro-Sovjet-beïnvloedingsapparaat erin geslaagd is om door middel van de kostbare en letterlijk wereldwijd voorbereide assemblée nieuwe, blijvende contacten te leggen. Dat wil overigens niet zeggen dat alle nieuwe relaties uit die lijst zullen blijken. Net als in het verleden zullen ook nu sommige namen bewust niet worden opgenomen teneinde bedoelde personen in staat te stellen hun pro-Sovjet-werk te doen zonder dat daarbij een organisatorische band met de WVR aanstonds kan worden aangetoond.